॥ शर्म्मिष्ठोवाच ॥ अधर्म्मात्पाहि मां राजन्धर्म्मञ्च प्रतिपादय । त्वत्तोऽपत्यवती लोके चरेयं धर्म्ममुत्तमं ।
त्रय एवाधना राजन्भार्य्या दासस्तथा सुतः । यत्ते समधिगच्छन्ति यस्यैते तस्य तद्धनं ।
देवयान्या भुजिष्याऽस्मि वश्या च तव भार्ग्गवी । सा चाहञ्च त्वया राजन्भजनीये भजस्व मां ।
॥ वैशम्पायनउवाच ॥ एवमुक्तस्तु राजा स तथ्यमित्यभिजज्ञिवान् । पूजयामास शर्म्मिष्ठां धर्म्मञ्च प्रत्यपादयत् । ३४२०
स समागम्य शर्म्मिष्ठां यथाकाममवाप्य च । अन्योन्यं चापि सम्पूज्य जग्मतुस्तौ यथागतं ।
तस्मिन्समागमे सुभ्रूः शर्म्मिष्ठा चारुहासिनी । लेभे गर्भं प्रथमतस्तस्मान्नृपतिसत्तमात् ।
प्रजज्ञे च ततः काले राजन्राजीवलोचना । कुमारं देवगर्भाभं राजीवनिभलोचनं ।
इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वणि ययात्युपाख्याने द्व्यशीतोऽध्यायः ॥ ८२ ॥

॥ वैशम्पायनउवाच ॥ श्रुत्वा कुमारं जातन्तु देवयानी शुचिस्मिता । चिन्तयामास दुःखार्त्ता शर्म्मिष्ठां प्रति भारत ।
अभिगम्य च शर्म्मिष्ठां देवयान्यब्रवीदिदं ॥ देवयान्युवाच ॥ किमिदं वृजिनं सुभ्रु कृतं वै कामलुब्धया । ३४२५
॥ शर्म्मिष्ठोवाच ॥ ऋषिरभ्यागतः कश्चिद्धर्म्मात्मा वेदपारगः । स मया वरदः कामं याचितो धर्म्मसंहितं ।
नाहमन्यायतः काममाचरामि शुचिस्मिते । तस्मादृषेर्म्ममापत्यमिति सत्यं ब्रवीमि ते ।
॥ देवयान्युवाच ॥ शोभनं भीरु यद्येवमथ स ज्ञायते द्विजः । गोत्रनामाभिजनतो वेत्तुमिच्छामि तं द्विजं ।
॥ शर्म्मिष्ठोवाच ॥ तपसा तेजसा चैव दीप्यमानं यथा रविं । तं दृष्ट्वा मम सम्प्रष्टुं शक्तिर्न्नासीच्छुचिस्मिते ।
॥ देवयान्युवाच ॥ यद्येतदेवं शर्म्मिष्ठे न मन्युर्व्विद्यते मम । अपत्यं यदि ते लब्धं ज्येष्ठाच्छ्रेष्ठाच्च वै द्विजात् । ३४३०
॥ वैशम्पायनउवाच ॥ अन्योन्यमेव मुक्त्वातु सम्प्रहस्य च ते मिथः । जगाम भार्गवी वेश्म तथ्यमित्यवजग्मुषी ।
ययातिर्द्देवयान्यान्तु पुत्त्रावजनयन्नृपः । यदुञ्च तुर्व्वसुञ्चैव शक्रविष्णू इवापरौ ।
तस्मादेव तु राजर्षेः शर्म्मिष्ठा वार्षपर्व्वणी । दुह्युं चानुञ्च पूरुञ्च त्रीन्कुमारानजीजनत् ।
ततः काले तु कस्मिंश्चिद्देवयानी शुचिस्मिता । ययातिसहिता राजन्जगाम रहितं वनं ।
ददर्श च तदा तत्र कुमारान्देवरूपिणः । क्रीडमानान्सुविश्रब्धान्विस्मिता चेदमब्रवीत् । ३४३५
॥ देवयान्युवाच ॥ कस्यैते दारका राजन्देवपुत्त्रोपमाः शुभाः । वर्च्चसा रूपतश्चैव सदृशा मे मतास्तव ।
॥ वैशम्पायनउवाच ॥ एवं पृष्ट्वा तु राजानं कुमारान्पर्य्यपृच्छत । देवयान्युवाच । किं नामधेयं वंशो वः पुत्त्रकाः कश्च वः पिता ।
प्रब्रूत मे यथा तथ्यं श्रोतुमिच्छामि तं ह्यहं ।
तेऽदर्शयन्प्रदेशिन्या तमेव नृपसत्तमं । शर्म्मिष्ठां मातरञ्चैव तथाचख्युश्च दारकाः ।
॥ वैशम्पायनउवाच ॥ इत्युक्त्वा सहितास्ते तु राजानमुपचक्रमुः । नाभ्यनन्दत तान्राजा देवयान्यास्तदन्तिके ।
रुदन्तस्तेऽथ शर्म्मिष्ठामभ्ययुर्ब्बालकास्ततः । श्रुत्वा तु तेषां बालानां सव्रीड इव पार्थिवः । ३४४०
दृष्ट्वा तु तेषां बालानां प्रणयं पार्थिवं प्रति । बुद्ध्वा च तत्त्वं सा देवी शर्म्मिष्ठामिदमब्रवीत् ।
॥ देवयान्युवाच ॥ मदधीना सती कस्मादकार्षीर्व्विप्रियं मम । तमेवासुरधर्म्मं त्वमास्थिता न विभेषि मे ।
॥ शर्म्मिष्ठोवाच ॥ यदुक्तमृषिरित्येव तत्सत्यं चारुहासिनि । न्यायतो धर्म्मतश्चैव चरन्ती न विभेमि ते ।
यदा त्वया वृतो भर्त्ता वृत एव तदा मया । सखीभर्त्ता हि धर्म्मेण भर्त्ता भवति शोभने ।